

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 2651
Warszawa, 28 maja 2014 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Annę Bańkowską.

(-) Romuald Ajchler; (-) Leszek Aleksandrzak; (-) Marek Balt; (-) Anna Bańkowska; (-) Jacek Czerniak; (-) Tomasz Garbowski; (-) Tadeusz Iwiński; (-) Dariusz Joński; (-) Tomasz Kamiński; (-) Adam Kępiński; (-) Zbigniew Matuszczak; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Cezary Olejniczak; (-) Artur Ostrowski; (-) Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Jerzy Wenderlich; (-) Stanisław Wziątek; (-) Zbyszek Zaborowski; (-) Ryszard Zbrzyzny.

USTAWA

z dnia.....

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, 1717 i 1734) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 25 :

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a,1b, 1h i li oraz art. 185.”,

b) po ust. 1g dodaje się ust. 1h i li w brzmieniu:

„1h. Jeżeli ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r. ma co najmniej 25 - letni okres składkowy, o którym mowa w art. 6, oraz przed ustaleniem prawa do emerytury, o której mowa w art. 24, nie miał ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, zwiększa się o 25% kwoty ustalonej zgodnie z ust. 1. Przy obliczaniu okresów składkowych przepisy art. 87 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

1i. Przepisu ust. 1d nie stosuje się, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 24 ust. 1a i 1b, emeryturę pomostową lub świadczenie kompensacyjne.”;

2) w art. 26 :

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust.1a i 1b.”

3) w art. 26c w ust. 2 po kropce dodaje się zdanie w brzmieniu:

„Przepisy art. 25 ust. 1h i 1i stosuje się odpowiednio.”;

4) po art. 55 dodaje się art. 55a w brzmieniu:

„Art. 55a. 1. Przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27.

2. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

3. Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.”;

5) po art. 110 dodaje się art. 110a w brzmieniu:

„art. 110a.1. Wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%.

2. Ustalenie wysokości emerytury zgodnie z ust.1 może nastąpić tylko raz.”;

5) w art. 174 :

a) w ust. 2 pkt 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5 i 9;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3, 6-8 i 10-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.”.

Art. 2. 1. Wysokość emerytury przysługującej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie art. 24 ustawy, o której mowa w art. 1, ustala się ponownie z zastosowaniem przepisów, o których mowa w art. 1-3 i 6, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą - na wniosek osoby uprawnionej.

2. Prawo do emerytury w nowej wysokości przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o jej ponowne ustalenie z zastosowaniem przepisów, o których

mowa w art. 1 pkt 1-3 i 6, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie wcześniej jednak niż od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Decyzję w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury organ rentowy wydaje w ciągu 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Art. 3. 1. W sprawach, w których organ rentowy ustalił kapitał początkowy z uwzględnieniem przepisów art. 174 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu obowiązującym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, kapitał początkowy ustala się ponownie na wniosek osoby uprawnionej, a jeżeli osoba uprawniona nie wystąpi z takim wnioskiem - przy obliczaniu emerytury na zasadach określonych w art. 26 ustawy wymienionej w art. 1 niniejszej ustawy, jeżeli jest to korzystniejsze dla emeryta.

2. Decyzję w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury, z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego, organ rentowy wydaje w ciągu 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia ustawy.

Uzasadnienie

Projekt nowelizacji ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.) zawiera propozycje dotyczące:

- 1) zwiększania o 25% podstawy obliczenia emerytury według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych;
- 2) umożliwienia przy wyliczeniu wysokości emerytury zastosowania tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny;
- 3) stosowania przepisu art. 55, który umożliwia obliczenie emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, również do osób urodzonych przed 1949 r., które pobierały wcześniejszą emeryturę;
- 4) zaliczenia przy ustalaniu kapitału początkowego pełnego okresu nauki w szkole wyższej ubezpieczonym, wobec których ma obecnie zastosowanie ograniczenie z art. 5 ust. 2 ustawy;
- 5) zaliczenia przy ustalaniu kapitału początkowego okresu urlopu wychowawczego oraz pozostałych okresów, o których mowa jest w art. 7 pkt 5 ustawy, jako okresu składkowego;
- 6) umożliwienia ponownego przeliczenia emerytury u osób, wobec których zastosowanie miało ograniczenie wysokości podstawy emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Ad 1.

W art. 1 pkt 1 i 2 projektu ustawy proponuje się wprowadzenie przepisu o zwiększeniu podstawy obliczenia emerytury dla osób urodzonych po 1948 r., które mają co najmniej 25-letni okres składkowy i przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego, nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych. Przepis ten dotyczyłby wyłącznie tych osób, które nie miały przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy i nie pobierały tzw. wcześniejszej emerytury, emerytury częściowej, emerytury pomostowej lub świadczenia kompensacyjnego.

Proponuje się, aby takie osoby miały podstawę obliczenia emerytury z FUS zwiększoną o 25%. Za wprowadzeniem korzystniejszego sposobu obliczania podstawy obliczenia emerytury dla tych osób przemawiają następujące względy.

W wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych wprowadzono oddzielne składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ponieważ wyodrębniono fundusz emerytalny i rentowy. Zmiany te mają znaczenie dla osób urodzonych po 1948 r., ponieważ wysokość emerytury tych osób jest pochodną wyłącznie składek emerytalnych i nie ma możliwości obliczenia emerytury od sumy kwot składek emerytalnych i rentowych nawet wówczas, gdy osoba, która przeszła na emeryturę, nigdy wcześniej nie pobierała świadczenia z funduszu rentowego.

W tzw. starym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych przed 1949 r., wydzielenie składki emerytalnej i rentowej nie ma negatywnego znaczenia, bo do obliczenia podstawy wymiaru emerytury przyjmuje się przychód z pracy, który stanowił podstawę wymiaru składek zarówno na ubezpieczenia emerytalne jak i rentowe, a nie wyłącznie kwotę składek na jeden z rodzajów ubezpieczenia. Ponadto wynagrodzenie za czas choroby i zasiłki z ubezpieczenia społecznego (chorobowe, opiekuńcze) mimo, że nie podlegają składce emerytalnej, są uwzględniane w podstawie wymiaru emerytury, a okres ich pobierania jest okresem nieskładkowym, uwzględnianym w wysokości emerytury po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok.

Inaczej jest w tzw. nowym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych po 1948 r. Podstawę obliczenia emerytury wg nowych zasad stanowi wyłącznie składka na ubezpieczenie emerytalne (z uwzględnieniem kapitału początkowego dla osób, które pracowały przed 1999 r.). Odmienne niż w tzw. starym systemie do podstawy obliczenia emerytury nie wlicza się wynagrodzenia wypłaconego za czas choroby, jak również zasiłków z ubezpieczenia społecznego (chorobowych, opiekuńczych), bo od takich wypłat nie są opłacane składki. Osoba urodzona po 1948 r. zmuszona do korzystania ze zwolnienia lekarskiego z powodu choroby ma zatem trwale obniżoną wysokość emerytury. Absencja w pracy związana z podjęciem leczenia i rehabilitacji w celu zachowania zdolności do pracy i uniknięcia przejścia na rentę zawsze negatywnie rzutuje na wysokość emerytury osoby urodzonej po 1948 r.

Dla zachowania symetrii rozwiązań proponuje się, aby osoby urodzone po 1948 r., które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z renty z tytułu niezdolności do pracy, miały z tego tytułu zwiększoną podstawę obliczenia emerytury o 25% kwoty stanowiącej sumę zwaloryzowanego kapitału

początkowego i zwaloryzowanych składek emerytalnych, zapisanych na koncie ubezpieczonego. Dodatkowym warunkiem byłoby udowodnienie co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz niepobieranie przed przejściem na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego żadnej wcześniejszej emerytury, emerytury pomostowej oraz świadczenia kompensacyjnego.

Biorąc pod uwagę, że dotychczas najwyższy wskaźnik rocznej waloryzacji składek emerytalnych wynosił 116,26% (waloryzacja za 2008 r.), propozycja podwyższania podstawy obliczenia emerytury o 25% nie jest wygórowana.

Proponowana regulacja jest korzystna nie tylko dla ubezpieczonych. Powinna wzmocnić efektywność działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prewencji rentowej, obejmującej zarówno rehabilitację leczniczą jak i rehabilitację polegającą na kierowaniu ubezpieczonych na szkolenia w celu przekwalifikowania do innego zawodu. Osoba, która po rehabilitacji leczniczej lub po okresie pobierania tzw. renty szkoleniowej wróciłaby do pracy, a nie przeszła na rentę z tytułu niezdolności do pracy, nie traciłaby bowiem prawa do podwyższenia podstawy obliczenia emerytury o 25%. Proponowana regulacja powinna zatem zachęcać do korzystania nie tylko z usług rehabilitacyjnych oferowanych przez ZUS, ale również do zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy odpowiedniej do stanu zdrowia. Zmiana zachowań ubezpieczonych powinna przełożyć się na zmniejszenie liczby przyznawanych rent z tytułu niezdolności do pracy i wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Proponowany przepis tylko pozornie generuje większe wydatki FUS, przy czym będą one rozłożone w dłuższej perspektywie czasowej. Nowa regulacja zachęca do dłuższej aktywności zawodowej w celu osiągnięcia co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz zniechęca do starań o prawo do świadczeń emerytalno-rentowych przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Będzie też istotnym bodźcem do unikania pracy w tzw. szarej strefie, co w dłuższej perspektywie czasowej przyczyni się do zwiększenia wpływów do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jest zatem korzystna zarówno dla ubezpieczonych jak i dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ad. 2

Zmiany w systemie emerytalnym polegające na wydłużeniu wieku emerytalnego miały na celu spowodowanie wydłużenia aktywności zawodowej ubezpieczonych. Dłuższa aktywność zawodowa oznaczać miała wyższe świadczenie, ze względu na fakt, że na jego wysokość wpływa nie tylko wyrażony stażem pracy i opłaconymi składkami wkład

ubezpieczonego do systemu (wzrost licznika w formule emerytalnej), ale również dalsze trwanie życia (późniejsze przejście na emeryturę obniża mianownik formuły emerytalnej).

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia. Analiza komunikatów ogłoszonych w roku 2011, 2012 i 2013 wykazuje, że wskaźnik średniego dalszego trwania życia ulega stopniowemu wydłużeniu dla danej grupy wiekowej, co powoduje ograniczenie pozytywnego wpływu wydłużenia aktywności zawodowej na wysokość przyszłej emerytury. Z tej przyczyny nie jest w pełni realizowany cel ustawy w postaci zachęty do wydłużenia aktywności zawodowej. Należy zatem umożliwić zastosowanie tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny – jeżeli będzie to bardziej korzystne dla ubezpieczonego.

Ubezpieczony, który osiągnął wiek emerytalny i rozważy kontynuowanie aktywności zawodowej, będzie mógł dzięki wprowadzonemu rozwiązaniu dokładniej przewidzieć wysokość przyszłego świadczenia emerytalnego, niezależnie od przyszłych tablic opublikowanych przez Prezesa GUS. Nowelizacja w większym stopniu będzie zatem wypełniać zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji. Należy przypomnieć, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego zasada ta *opiera się na pewności prawa, a więc takim zespole cech przysługujących prawu, które zapewnią jednostce bezpieczeństwo prawne; umożliwiają jej decydowanie o swoim postępowaniu w oparciu o pełną znajomość przesłanek działania organów państwowych oraz konsekwencji prawnych, jakie jej działania mogą pociągnąć za sobą* (wyrok z 13 listopada 2012 r., sygn. K2/12).

Ponadto, proponowana zmiana w większym stopniu może zachęcić ubezpieczonych do kontynuowania aktywności zawodowej po osiągnięciu wieku emerytalnego, co będzie także korzystne z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

Ad. 3

Osoby urodzone przed 1948 r. nie zostały objęte reformą emerytalną, dlatego ich emerytury obliczane są wg tzw. starych zasad. Pod pewnymi warunkami istnieje jednak możliwość obliczenia emerytury wg tzw. nowych zasad. Zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczony urodzony przed 1949 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę na podstawie art. 27 po dniu

31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26, czyli wg nowych zasad, jeżeli jest to dla niego korzystniejsze. Wprowadzono taką możliwość dla osób urodzonych przed 1949 r., aby zachęcić je do rezygnacji ze zgłoszenia wniosku o wcześniejszą emeryturę oraz do opóźnienia przejścia na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego.

Propozycja dodania art. 55a wynika z faktu, iż obecnie przepis art. 55 ustawy nie ma zastosowania do ubezpieczonego urodzonego przed 1949 r., który przed osiągnięciem wieku emerytalnego, miał ustalone prawo do wcześniejszej emerytury i pobierał to świadczenie. Dyspozycja art. 55 nie obejmuje potencjalnie szerokiego kręgu osób, które są uprawnione do wcześniejszej emerytury a jednocześnie kontynuują zatrudnienie lub inną pracę podlegającą ubezpieczeniu. Przepis ten niezasadnie wyklucza takie osoby od prawa do ubiegania się o przyznanie emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy.

Zaproponowana zmiana umożliwi zastosowanie tzw. nowych zasad wymiaru do obliczenia emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, również wtedy, gdy emeryt przed jej uzyskaniem był uprawniony do wcześniejszej emerytury.

Mając na uwadze treść art. 25 ust. 1b ustawy, zgodnie z którym ubezpieczonemu urodzonemu po 1948 r., który pobrał wcześniejszą emeryturę, podstawę obliczania emerytury przyznanej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, proponuje się, aby analogiczne rozwiązanie było stosowane do adresatów projektowanego art. 55a.

Kierując się konstytucyjną zasadą równości wobec prawa proponuje się też, aby w przypadku ustalenia prawa do nowego świadczenia emerytalnego obliczonej wg nowych zasad, wcześniej przyznane świadczenie ulegało wygaśnięciu. Osoby urodzone przed 1949 r., które przed uzyskaniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego obliczonej wg nowych zasad miały przyznaną wcześniejszą emeryturę, nie powinny być w lepszej sytuacji niż osoby, których obecnie dotyczy art. 55 ustawy.

Ad. 4

Proponuje się zmianę zasad zaliczenia do kapitału początkowego okresu nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Obecna regulacja zakłada, że do tego okresu ma zastosowanie art. 5 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym uwzględnia się go w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Trudno wskazać racje przemawiające za tym rozwiązaniem. W sposób nieuzasadniony i dyskryminujący – mając na uwadze zastosowane kryterium dnia wejścia w życie ustawy, ograniczono bowiem

możliwość zaliczenia okresów nauki w szkole wyższej tym ubezpieczonym, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy nie mieli wystarczającej ilości okresów składkowych, natomiast warunek okresów składkowych spełniliby później, na skutek kontynuowania zatrudnienia po dniu wejścia w życie ustawy.

Należy przypomnieć, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, *prawodawca przyznając jednostkom określone uprawnienie, nie może określać kręgu osób uprawnionych w sposób dowolny. Musi on przyznać dane uprawnienie wszystkim podmiotom charakteryzującym się daną cechą istotną* (wyrok z dnia 24 października 2005 r., sygn. P 13/04). Zrezygnowanie z ograniczeń wynikających z art. 5 ust. 2 ustawy stanowić będzie realizację konstytucyjnej zasady równości, umożliwiając ubezpieczonym, wobec których ma obecnie zastosowanie przepis art. 5 ust. 2 ustawy, zaliczenie pełnego okresu nauki w szkole wyższej do kapitału początkowego.

Ad. 5

Na podstawie obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.), z budżetu państwa opłacana jest składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem (przez okres do 3 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 5. roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki tej osoby, przez okres do 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia).

Okres opieki nad dzieckiem po 1998 r. jest zatem okresem ubezpieczenia, który przekłada się na wysokość emerytury.

Na tle tych rozwiązań należy podnieść kwestię kapitału początkowego ustalanego dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. przed dniem 1 stycznia 1999 r. rozpoczęli swoją aktywność zawodową, w trakcie której realizowali swoje zadania rodzicielskie przebywając na urlopie wychowawczym. Przy ustalaniu kapitału początkowego okres takiego urlopu jak również okres niewykonywania pracy w związku z opieką nad dzieckiem w wieku do 4 lat (w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie do 6 lat, a w przypadku dziecka, na które przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny dodatkowo do 3 lat) jest uwzględniany jako okres nieskładkowy.

W art.1 pkt 5b projektu ustawy proponuje się, aby okres wskazanych urlopów był uwzględniany jako okres składkowy przy ustalaniu kapitału początkowego. Wprowadzenie takiego rozwiązania jako zasady dla wszystkich osób, które nabywają prawo do emerytury z nowego systemu, bez względu na to, czy osoby ubezpieczone skorzystały z takiego urlopu przed czy po wprowadzeniu nowego systemu emerytalnego byłoby zgodne z zasadą równego traktowania ubezpieczonych w obrębie tego samego systemu.

Ad. 6

Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń zapewniają możliwość ponownego obliczenia wysokości emerytury lub renty osobom, które są aktywne zawodowo po uzyskaniu prawa do tych świadczeń pod warunkiem, że wskaźnik podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego (art. 110 ustawy).

Pułap podstawy wymiaru składek wynoszący w skali roku trzydziestokrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, co stanowi 250 % przeciętnego miesięcznego prognozowanego wynagrodzenia, został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 r. Przed tą datą zarobki, od których pobierana była składka na ubezpieczenia społeczne nie były ograniczane.

Osoby, których zarobki przed 1999 r. kształtowały się nawet na poziomie 400% czy 500% przeciętnego wynagrodzenia opłacały przed 1 stycznia 1999 r. składki od pełnego osiąganego wynagrodzenia, czyli składki pobierane od tych osób były wielokrotnie wyższe od przeciętnych składek. Jednak do obliczenia emerytury jest stosowane – także w przypadku tych osób – generalne ograniczenie, zgodnie z którym podstawa wymiaru emerytury nie może być wyższa niż 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Proponuje się zatem uzupełnić istniejące rozwiązania o przepisy umożliwiające jednorazowe przeliczenie emerytury w przypadku osób, które osiągały stosunkowo wysokie zarobki (wskaźnik podstawy wymiaru na poziomie ponad 250%) i odprowadzały przed 1 stycznia 1999 r. wysokie składki emerytalne.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje ustawa.

Ustawa oddziałuje na ubezpieczonych:

- kontynuujących zatrudnienie po uzyskaniu prawa do emerytury Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którzy chcą przeliczyć emeryturę z uwzględnieniem

zarobków uzyskanych po jej przyznaniu albo ustalić wysokość emerytury na nowych zasadach tj. na podstawie art. 26 ustawy;

- urodzonych po 1948 r., którzy kontynuują zatrudnienie po osiągnięciu wieku emerytalnego;
- urodzonych po 1948 r., którzy przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego nie korzystali z innych świadczeń emerytalno-rentowych;
- z zaliczonym do kapitału początkowego okresem urlopu wychowawczego;
- wobec których do zaliczenia okresu nauki w szkole wyższej do kapitału początkowego miało zastosowanie ograniczenie z art. 5 ust. 2 ustawy.

2. Wpływ ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ ustawy na rynek pracy.

Regulacja może w większym stopniu niż obecne przepisy zachęcić pracowników do kontynuowania zatrudnienia po osiągnięciu wieku emerytalnego.

4. Wpływ ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ ustawy na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Warszawa, 4 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1162/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Anna Bańkowska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę artykułów: 25, 26, 26c i 174 oraz dodanie artykułów 55a i 110a w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, ze zmianami).

Proponowana zmiana zakłada m.in.: 1) zwiększenie o 25% podstawy obliczenia emerytury dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych, 2) możliwość, przy wyliczeniu wysokości emerytury, zastosowania tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, 3) możliwość obliczenia emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, również do osób urodzonych przed 1949 r., które pobierały wcześniejszą emeryturę, 4) zaliczenie, przy ustalaniu kapitału początkowego, okresu urlopu wychowawczego oraz pozostałych okresów urlopu związanych z opieką nad dzieckiem, jako okresu składkowego, 5) możliwość ponownego przeliczenia emerytury u osób, wobec których zastosowanie miało ograniczenie wysokości podstawy emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia ustawy.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń emerytalnych należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., str. 1, ze zmianami: Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, str. 72) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., str. 1, ze zmianami). Rozporządzenia nie regulują zagadnienia będącego przedmiotem proponowanej ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie należą do materii regulacji prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 4 czerwca 2014 r.

BAS-WAPEiM-1163/14

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Anna Bańkowska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje zmianę artykułów: 25, 26, 26c i 174 oraz dodanie artykułów 55a i 110a w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, ze zmianami).

Proponowana zmiana zakłada m.in.: 1) zwiększenie o 25% podstawy obliczenia emerytury dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych, 2) możliwość, przy wyliczeniu wysokości emerytury, zastosowania tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, 3) możliwość obliczenia emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, również do osób urodzonych przed 1949 r., które pobierały wcześniejszą emeryturę, 4) zaliczenie, przy ustalaniu kapitału początkowego, okresu urlopu wychowawczego oraz pozostałych okresów urlopu związanych z opieką nad dzieckiem, jako okresu składkowego, 5) możliwość ponownego przeliczenia emerytury u osób, wobec których zastosowanie miało ograniczenie wysokości podstawy emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia. Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czajka

Warszawa, dnia 14 lipca 2014 r.

991100/0230-87/2014/LJ
UNP: 2014-62454

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

l. dz. AP-173-50/14

Data wpływu 14.07.2014

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, że do przekazanego przy piśmie z dnia 24 czerwca 2014 r. (znak: GMS-WP-173-140/14), *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, z punktu widzenia wykonawcy, zgłaszam następujące uwagi.

1) Do art. 1 pkt 1 lit. b

- a) W projektowanym art. 25 ust. 1i ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych proponuję dodać wyraz „nauczycielskie” przed wyrazami „świadczenie kompensacyjne”. Ponadto, jeżeli intencją ustawodawcy, na co wskazuje uzasadnienie do projektu ustawy, jest wyłączenie możliwości zastosowania projektowanego art. 25 ust. 1h ustawy o emeryturach i rentach z FUS w stosunku do osoby, która miała uprzednio ustalone prawo do jakiegokolwiek świadczenia emerytalno – rentowego, w art. 25 ust. 1i należałoby również wymienić emeryturę częściową, świadczenie przedemerytalne oraz zasiłek przedemerytalny.
- b) Należy rozważyć, w świetle argumentów podnoszonych w uzasadnieniu do projektu ustawy, zasadność wyłączenia z zakresu podmiotowego projektowanego art. 25 ust. 1h ustawy o emeryturach i rentach z FUS osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949r., które - w przypadku spełnienia warunków przewidzianych w art. 55 ustawy emerytalnej - mają możliwość obliczenia emerytury według zreformowanych zasad, zgodnie z art. 26 tej ustawy.

c) Zgodnie z brzmieniem projektowanego art. 25 ust. 1h ustawy o emeryturach i rentach z FUS zwiększenie podstawy obliczenia emerytury o 25% będzie przysługiwało osobom, które:

- miały ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie innych przepisów niż ustawa o emeryturach i rentach z FUS (np. na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych),
- przed ustaleniem prawa do emerytury, na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, nie miały ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ale prawo to uzyskały już po przyznaniu emerytury.

Ponadto należy wyrazić wątpliwość, czy istotnie celem projektodawcy jest umożliwienie tym osobom skorzystania z rozwiązań przewidzianych w projektowanym art.25 ust.1h ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

d) Z projektowanego przepisu art. 25 ust. 1 w związku z art. 25 ust. 1h wynika, że przy ustalaniu zwiększenia podstawy obliczenia emerytury o 25% uwzględniana jest kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego. Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, że intencją projektowanych przepisów jest fakt, że wysokość emerytury dla osób urodzonych po 1948r. „jest wyłącznie pochodną składek emerytalnych”. Tymczasem kapitał początkowy, ustalany za okres ubezpieczenia do dnia 1 stycznia 1999r., jest ustalany na analogicznych zasadach jak emerytura dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949r., czyli do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się „przychód z pracy, który stanowił podstawę wymiaru składek zarówno na ubezpieczenia emerytalne jak i rentowe”. Wątpliwości budzi zatem fakt, że do zwiększenia, o którym mowa w projektowanym art. 25 ust. 1h, uwzględniany miałby być zwaloryzowany kapitał początkowy. Mając na uwadze powyższe niezbędna jest albo zmiana brzmienia projektowanego art. 21 ust. 1h, albo zmiana treści uzasadnienia do projektu ustawy, mając na uwadze cel, który chce osiągnąć ustawodawca.

2) Do art. 1 pkt 4

a) Wątpliwości natury prawnej budzi projektowany art. 55 ust.3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w odniesieniu do osób, którym przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy zostało (zostanie) ustalone prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust.2 i 3 tej ustawy. Z uwagi na to, że emerytura ta przyznawana jest decyzją organu rentowego dożywotnio, odebranie prawa do takiej emerytury mocą

projektowanego przepisu budzi poważne wątpliwości, w szczególności w zakresie zgodności takiego rozwiązania z przepisami Konstytucji RP.

- b) Została przyjęta interpretacja, że dla zastosowania art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stanowi przeszkodę fakt, że dana osoba przed dniem 1 stycznia 2009r. wystąpiła z wnioskiem o przyznanie zagranicznej emerytury z innego państwa członkowskiego UE/EFTA lub z państwa, z którym Polskę łączy umowa międzynarodowa w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, a instytucja zagraniczna przyznała i wypłaca emeryturę albo przyznała emeryturę i jednocześnie zawiesiła jej wypłatę. Osoba taka nie spełnia wymaganego przepisami art. 55 tej ustawy warunku do ustalenia wysokości świadczenia, w związku z art. 26 ustawy. Wskutek zastosowania projektowanego art. 55a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, do osób takich stosowany byłby przepis art. 55 tej ustawy, natomiast podstawa obliczenia emerytury z art. 26 nie byłaby pomniejszana o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych zagranicznych emerytur, tj. nie byłaby stosowana zasada z art. 55a ust. 2 tej ustawy.

3) Do art. 1 pkt 5

Z brzmienia projektowanego art. 110a ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika, że możliwość ponownego obliczenia emerytury na podstawie tego przepisu będą miały osoby, których wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury, przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust.5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jest wyższy niż 250%, niezależnie od tego czy nowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio ustalonego.

Jednocześnie powołanie się na art. 15 ustawy emerytalnej oznacza, że do takiego obliczenia należałoby również zastosować przewidziane w ust. 5 tego artykułu ograniczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury do 250%, niezależnie od faktu, czy wskazane wynagrodzenia dotyczą okresu przypadającego po dniu 31 grudnia 1998r., czy też przed dniem 1 stycznia 1999r. Wydaje się to być rozbieżne z treścią uzasadnienia do projektowanego przepisu (s.12 uzasadnienia).

4) Do art. 1 pkt 5 (powinno być pkt 6)

Z projektowanego art. 174 ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika, że okresy nieskładkowe z art. 7 pkt 9 tej ustawy, tj. „okresy nauki w szkole wyższej na

jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów”, miałyby być uwzględniane przy ustalaniu kapitału początkowego bez żadnych ograniczeń, co budzi wątpliwości. Z uzasadnienia do projektu ustawy wynika, że intencją projektodawcy nie było uwzględnianie przy ustalaniu kapitału początkowego tych okresów nieskładkowych bez ograniczeń, ale zniesienie „kryterium dnia wejścia w życie ustawy”, tj. zniesienie ograniczenia, że wymienione okresy nieskładkowe są uwzględniane w 1/3 okresów składowych, przebytych wyłącznie do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

5) Do art. 4

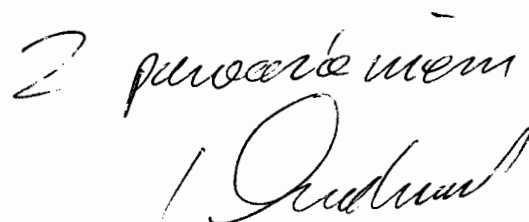
Wprowadzenie projektowanych zmian będzie wiązało się z koniecznością rozległej modyfikacji systemów informatycznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, obsługujących przyznawanie i wypłatę świadczeń emerytalno – rentowych. W związku z powyższym niezbędne jest wprowadzenie co najmniej 12 - miesięcznego okresu „vacatio legis”.

6) Do uzasadnienia

Należy zauważyć, że brzmienie pkt 5 (s. 1 uzasadnienia) jest rozbieżne z treścią projektowanego art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z treści pkt 5, a także z rozwinięcia tego punktu (s.11-12) wynika, że przy ustalaniu kapitału początkowego, jako okres składkowy, miałby być uwzględniany okres wymieniony w art. 7 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Takiego rozwiązania nie zawiera jednak zmiana do art. 174 tej ustawy, a w szczególności tego celu nie realizuje również dodany w projekcie ust.2a tego artykułu.

Ponadto proponuję również przereklamowanie pkt 6 (s. 1) i nadanie mu następującego brzmienia:

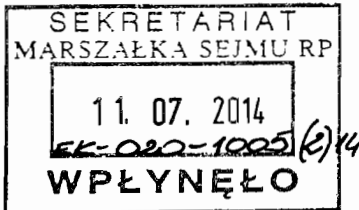
„6) umożliwienia ponownego obliczenia emerytury - bez konieczności legitymowania się wyższym wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru emerytury - dla osób, wobec których miało zastosowanie ograniczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia.”.

Warszawa, 11 lipca 2014 r.

Anna BAŃKOWSKA

Poseł na Sejm RP

Pani

Ewa KOPACZ

Marszałek Sejmu RP

Szanowna Pani Marszałek,

W nawiązaniu do pisma Wicemarszałka Sejmu, Cezarego Grabarczyka z dnia 25 czerwca br. (znak GMS-WP-03-95/14) jako przedstawicielka wnioskodawców projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 36 ust. 4 Regulaminu Sejmu RP składam autopoprawkę (nowe brzmienie uzasadnienia) - w załączeniu.

Z poważaniem

UZASADNIENIE

Projekt nowelizacji ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.) zawiera propozycje dotyczące:

- 1) zwiększania o 25% podstawy obliczenia emerytury według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych;
- 2) umożliwienia przy wyliczeniu wysokości emerytury zastosowania tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny;
- 3) stosowania przepisu art. 55, który umożliwia obliczenie emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, również do osób urodzonych przed 1949 r., które pobierały wcześniejszą emeryturę;
- 4) zaliczenia przy ustalaniu kapitału początkowego pełnego okresu nauki w szkole wyższej ubezpieczonym, wobec których ma obecnie zastosowanie ograniczenie z art. 5 ust. 2 ustawy;
- 5) zaliczenia przy ustalaniu kapitału początkowego okresu urlopu wychowawczego oraz pozostałych okresów, o których mowa jest w art. 7 pkt 5 ustawy, jako okresu składkowego;
- 6) umożliwienia ponownego przeliczenia emerytury u osób, wobec których zastosowanie miało ograniczenie wysokości podstawy emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Ad 1.

W art. 1 pkt 1 i 2 projektu ustawy proponuje się wprowadzenie przepisu o zwiększeniu podstawy obliczenia emerytury dla osób urodzonych po 1948 r., które mają co najmniej 25-letni okres składkowy i przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego, nie korzystały z innych świadczeń emerytalno-rentowych. Przepis ten dotyczyłby wyłącznie

tych osób, które nie miały przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy i nie pobierały tzw. wcześniejszej emerytury, emerytury częściowej, emerytury pomostowej lub świadczenia kompensacyjnego.

Proponuje się, aby takie osoby miały podstawę obliczenia emerytury z FUS zwiększoną o 25%. Za wprowadzeniem korzystniejszego sposobu obliczania podstawy obliczenia emerytury dla tych osób przemawiają następujące względy.

W wyniku reformy systemu ubezpieczeń społecznych wprowadzono oddzielne składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ponieważ wyodrębniono fundusz emerytalny i rentowy. Zmiany te mają znaczenie dla osób urodzonych po 1948 r., ponieważ wysokość emerytury tych osób jest pochodną wyłącznie składek emerytalnych i nie ma możliwości obliczenia emerytury od sumy kwot składek emerytalnych i rentowych nawet wówczas, gdy osoba, która przeszła na emeryturę, nigdy wcześniej nie pobierała świadczenia z funduszu rentowego.

W tzw. starym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych przed 1949 r., wydzielenie składki emerytalnej i rentowej nie ma negatywnego znaczenia, bo do obliczenia podstawy wymiaru emerytury przyjmuje się przychód z pracy, który stanowił podstawę wymiaru składek zarówno na ubezpieczenia emerytalne jak i rentowe, a nie wyłącznie kwotę składek na jeden z rodzajów ubezpieczenia. Ponadto wynagrodzenie za czas choroby i zasiłki z ubezpieczenia społecznego (chorobowe, opiekuńcze) mimo, że nie podlegają składce emerytalnej, są uwzględniane w podstawie wymiaru emerytury, a okres ich pobierania jest okresem nieskładkowym, uwzględnianym w wysokości emerytury po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok.

Inaczej jest w tzw. nowym systemie emerytalnym, dotyczącym osób urodzonych po 1948 r. Podstawę obliczenia emerytury wg nowych zasad stanowi wyłącznie składka na ubezpieczenie emerytalne (z uwzględnieniem kapitału początkowego dla osób, które pracowały przed 1999 r.). Odmiennie niż w tzw. starym systemie do podstawy obliczenia emerytury nie wlicza się wynagrodzenia wypłaconego za czas choroby, jak również zasiłków z ubezpieczenia społecznego (chorobowych, opiekuńczych), bo od takich wypłat nie są opłacane składki. Osoba urodzona po 1948 r. zmuszona do korzystania ze zwolnienia lekarskiego z powodu choroby ma zatem trwale obniżoną wysokość emerytury. Absencja w pracy związana z podjęciem leczenia i rehabilitacji w celu zachowania zdolności do pracy i uniknięcia przejścia na rentę zawsze negatywnie rzutuje na wysokość emerytury osoby urodzonej po 1948 r.

Dla zachowania symetrii rozwiązań proponuje się, aby osoby urodzone po 1948 r., które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu pełnego wieku emerytalnego nie korzystały z renty z tytułu niezdolności do pracy, miały z tego tytułu zwiększoną podstawę obliczenia emerytury o 25% kwoty stanowiącej sumę zwaloryzowanego kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek emerytalnych, zapisanych na koncie ubezpieczonego. Dodatkowym warunkiem byłoby udowodnienie co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz niepobieranie przed przejściem na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego żadnej wcześniejszej emerytury, emerytury pomostowej oraz świadczenia kompensacyjnego.

Biorąc pod uwagę, że dotychczas najwyższy wskaźnik rocznej waloryzacji składek emerytalnych wynosił 116,26% (waloryzacja za 2008 r.), propozycja podwyższania podstawy obliczenia emerytury o 25% nie jest wygórowana.

Proponowana regulacja jest korzystna nie tylko dla ubezpieczonych. Powinna wzmocnić efektywność działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prewencji rentowej, obejmującej zarówno rehabilitację leczniczą jak i rehabilitację polegającą na kierowaniu ubezpieczonych na szkolenia w celu przekwalifikowania do innego zawodu. Osoba, która po rehabilitacji leczniczej lub po okresie pobierania tzw. renty szkoleniowej wróciłaby do pracy, a nie przeszła na rentę z tytułu niezdolności do pracy, nie traciłaby bowiem prawa do podwyższenia podstawy obliczenia emerytury o 25%. Proponowana regulacja powinna zatem zachęcać do korzystania nie tylko z usług rehabilitacyjnych oferowanych przez ZUS, ale również do zdobywania nowych kwalifikacji zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy odpowiedniej do stanu zdrowia. Zmiana zachowań ubezpieczonych powinna przełożyć się na zmniejszenie liczby przyznawanych rent z tytułu niezdolności do pracy i wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Proponowany przepis tylko pozornie generuje większe wydatki FUS, przy czym będą one rozłożone w dłuższej perspektywie czasowej. Nowa regulacja zachęca do dłuższej aktywności zawodowej w celu osiągnięcia co najmniej 25-letniego okresu składkowego oraz zniechęca do starań o prawo do świadczeń emerytalno-rentowych przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Będzie też istotnym bodźcem do unikania pracy w tzw. szarej strefie, co w dłuższej perspektywie czasowej przyczyni się do zwiększenia wpływów do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jest zatem korzystna zarówno dla ubezpieczonych jak i dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ad. 2

Zmiany w systemie emerytalnym polegające na wydłużeniu wieku emerytalnego miały na celu spowodowanie wydłużenia aktywności zawodowej ubezpieczonych. Dłuższa aktywność zawodowa oznaczać miała wyższe świadczenie, ze względu na fakt, że na jego wysokość wpływa nie tylko wyrażony stażem pracy i opłaconymi składkami wkład ubezpieczonego do systemu (wzrost licznika w formule emerytalnej), ale również dalsze trwanie życia (późniejsze przejście na emeryturę obniża mianownik formuły emerytalnej).

Zgodnie z art. 26 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia. Analiza komunikatów ogłoszonych w roku 2011, 2012 i 2013 wykazuje, że wskaźnik średniego dalszego trwania życia ulega stopniowemu wydłużeniu dla danej grupy wiekowej, co powoduje ograniczenie pozytywnego wpływu wydłużenia aktywności zawodowej na wysokość przyszłej emerytury. Z tej przyczyny nie jest w pełni realizowany cel ustawy w postaci zachęty do wydłużenia aktywności zawodowej. Należy zatem umożliwić zastosowanie tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny – jeżeli będzie to bardziej korzystne dla ubezpieczonego.

Ubezpieczony, który osiągnął wiek emerytalny i rozważa kontynuowanie aktywności zawodowej, będzie mógł dzięki wprowadzonemu rozwiązaniu dokładniej przewidzieć wysokość przyszłego świadczenia emerytalnego, niezależnie od przyszłych tablic opublikowanych przez Prezesa GUS. Nowelizacja w większym stopniu będzie zatem wypełniać zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji. Należy przypomnieć, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego zasada ta *opiera się na pewności prawa, a więc takim zespole cech przysługujących prawu, które zapewnią jednostce bezpieczeństwo prawne; umożliwiają jej decydowanie o swoim postępowaniu w oparciu o pełną znajomość przesłanek działania organów państwowych oraz konsekwencji prawnych, jakie jej działania mogą pociągnąć za sobą* (wyrok z 13 listopada 2012 r., sygn. K2/12).

Ponadto, proponowana zmiana w większym stopniu może zachęcić ubezpieczonych do kontynuowania aktywności zawodowej po osiągnięciu wieku emerytalnego, co będzie także korzystne z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

Ad. 3

Osoby urodzone przed 1948 r. nie zostały objęte reformą emerytalną, dlatego ich emerytury obliczane są wg tzw. starych zasad. Pod pewnymi warunkami istnieje jednak możliwość obliczenia emerytury wg tzw. nowych zasad. Zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczony urodzony przed 1949 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę na podstawie art. 27 po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26, czyli wg nowych zasad, jeżeli jest to dla niego korzystniejsze. Wprowadzono taką możliwość dla osób urodzonych przed 1949 r., aby zachęcić je do rezygnacji ze zgłoszenia wniosku o wcześniejszą emeryturę oraz do opóźnienia przejścia na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego.

Propozycja dodania art. 55a wynika z faktu, iż obecnie przepis art. 55 ustawy nie ma zastosowania do ubezpieczonego urodzonego przed 1949 r., który przed osiągnięciem wieku emerytalnego, miał ustalone prawo do wcześniejszej emerytury i pobierał to świadczenie. Dyspozycja art. 55 nie obejmuje potencjalnie szerokiego kręgu osób, które są uprawnione do wcześniejszej emerytury a jednocześnie kontynuują zatrudnienie lub inną pracę podlegającą ubezpieczeniu. Przepis ten niezasadnie wyklucza takie osoby od prawa do ubiegania się o przyznanie emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy.

Zaproponowana zmiana umożliwi zastosowanie tzw. nowych zasad wymiaru do obliczenia emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, również wtedy, gdy emeryt przed jej uzyskaniem był uprawniony do wcześniejszej emerytury.

Mając na uwadze treść art. 25 ust. 1b ustawy, zgodnie z którym ubezpieczonemu urodzonemu po 1948 r., który pobrał wcześniejszą emeryturę, podstawę obliczania emerytury przyznanej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, proponuje się, aby analogiczne rozwiązanie było stosowane do adresatów projektowanego art. 55a.

Kierując się konstytucyjną zasadą równości wobec prawa proponuje się też, aby w przypadku ustalenia prawa do nowego świadczenia emerytalnego obliczonej wg nowych zasad, wcześniej przyznane świadczenie ulegało wygaśnięciu. Osoby urodzone przed 1949 r., które przed uzyskaniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego obliczonej wg nowych zasad miały przyznaną wcześniejszą emeryturę, nie powinny być w lepszej sytuacji niż osoby, których obecnie dotyczy art. 55 ustawy.

Ad. 4

Proponuje się zmianę zasad zaliczenia do kapitału początkowego okresu nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze

określonym w programie studiów. Obecna regulacja zakłada, że do tego okresu ma zastosowanie art. 5 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym uwzględnia się go w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Trudno wskazać racje przemawiające za tym rozwiązaniem. W sposób nieuzasadniony i dyskryminujący – mając na uwadze zastosowane kryterium dnia wejścia w życie ustawy, ograniczono bowiem możliwość zaliczenia okresów nauki w szkole wyższej tym ubezpieczonym, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy nie mieli wystarczającej ilości okresów składkowych, natomiast warunek okresów składkowych spełniliby później, na skutek kontynuowania zatrudnienia po dniu wejścia w życie ustawy.

Należy przypomnieć, że zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, *prawodawca przyznając jednostkom określone uprawnienie, nie może określać kręgu osób uprawnionych w sposób dowolny. Musi on przyznać dane uprawnienie wszystkim podmiotom charakteryzującym się daną cechą istotną* (wyrok z dnia 24 października 2005 r., sygn. P 13/04). Zrezygnowanie z ograniczeń wynikających z art. 5 ust. 2 ustawy stanowić będzie realizację konstytucyjnej zasady równości, umożliwiając ubezpieczonym, wobec których ma obecnie zastosowanie przepis art. 5 ust. 2 ustawy, zaliczenie pełnego okresu nauki w szkole wyższej do kapitału początkowego.

Ad. 5

Na podstawie obecnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.), z budżetu państwa opłacana jest składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem (przez okres do 3 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 5. roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki tej osoby, przez okres do 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia).

Okres opieki nad dzieckiem po 1998 r. jest zatem okresem ubezpieczenia, który przekłada się na wysokość emerytury.

Na tle tych rozwiązań należy podnieść kwestię kapitału początkowego ustalanego dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tj. przed dniem 1 stycznia 1999 r. rozpoczęli swoją aktywność zawodową, w trakcie której realizowali swoje zadania rodzicielskie przebywając na urlopie wychowawczym. Przy ustalaniu kapitału

początkowego okres takiego urlopu jak również okres niewykonywania pracy w związku z opieką nad dzieckiem w wieku do 4 lat (w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie do 6 lat, a w przypadku dziecka, na które przysługiwał zasiłek pielęgnacyjny dodatkowo do 3 lat) jest uwzględniany jako okres nieskładkowy.

W art.1 pkt 5b projektu ustawy proponuje się, aby okres wskazanych urlopów był uwzględniany jako okres składkowy przy ustalaniu kapitału początkowego. Wprowadzenie takiego rozwiązania jako zasady dla wszystkich osób, które nabywają prawo do emerytury z nowego systemu, bez względu na to, czy osoby ubezpieczone skorzystały z takiego urlopu przed czy po wprowadzeniu nowego systemu emerytalnego byłoby zgodne z zasadą równego traktowania ubezpieczonych w obrębie tego samego systemu.

Ad. 6

Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń zapewniają możliwość ponownego obliczenia wysokości emerytury lub renty osobom, które są aktywne zawodowo po uzyskaniu prawa do tych świadczeń pod warunkiem, że wskaźnik podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego (art. 110 ustawy).

Pułap podstawy wymiaru składek wynoszący w skali roku trzydziestokrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, co stanowi 250 % przeciętnego miesięcznego prognozowanego wynagrodzenia, został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 r. Przed tą datą zarobki, od których pobierana była składka na ubezpieczenia społeczne nie były ograniczane.

Osoby, których zarobki przed 1999 r. kształtowały się nawet na poziomie 400% czy 500% przeciętnego wynagrodzenia opłacały przed 1 stycznia 1999 r. składki od pełnego osiąganego wynagrodzenia, czyli składki pobierane od tych osób były wielokrotnie wyższe od przeciętnych składek. Jednak do obliczenia emerytury jest stosowane – także w przypadku tych osób – generalne ograniczenie, zgodnie z którym podstawa wymiaru emerytury nie może być wyższa niż 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Proponuje się zatem uzupełnić istniejące rozwiązania o przepisy umożliwiające jednorazowe przeliczenie emerytury w przypadku osób, które osiągały stosunkowo wysokie zarobki (wskaźnik podstawy wymiaru na poziomie ponad 250%) i odprowadzały przed 1 stycznia 1999 r. wysokie składki emerytalne.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje ustawa.

Ustawa oddziałuje na ubezpieczonych:

- urodzonych po 1948 r., którzy przed przejściem na emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego nie korzystali z innych świadczeń emerytalno-rentowych (zwiększenie o 25% podstawy obliczenia emerytury);
- urodzonych po 1948 r., którzy nie wystąpili o przyznanie emerytury bezpośrednio po osiągnięciu wieku emerytalnego (możliwość obliczenia emerytury z zastosowaniem tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu ukończenia wieku emerytalnego, a nie w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę);
- urodzonych przed 1949 r. uprawnionych do emerytury wcześniejszej, kontynuujących zatrudnienie po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (umożliwienie obliczania emerytury przyznanej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego wg nowych zasad mimo pobierania emerytury wcześniejszej);
- którzy w kapitale początkowym mają uwzględniony okres urlopu wychowawczego (uznanie urlopu wychowawczego za okres składkowy);
- którym w kapitale początkowym uwzględniono okres nauki w szkole wyższej w wymiarze ograniczonym do jednej trzeciej okresu składkowego (zaliczenie całego okresu nauki w szkole wyższej przypadającego przed 1999 r.);
- wobec których zastosowanie miało ograniczenie wysokości podstawy emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia (umożliwienie ponownego przeliczenia emerytury).

2. Wpływ ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

2.1 Zwiększanie o 25% podstawy obliczenia emerytury według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r., posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, które przed przejściem na emeryturę po osiągnięciu wieku emerytalnego nie korzystały wcześniej z innych świadczeń emerytalno-rentowych.

W projekcie ustawy proponuje się zwiększenie podstawy obliczenia emerytury w momencie przejścia na świadczenie o 25%. Zwiększenie podstawy obliczenia dotyczyć będzie ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. posiadających co najmniej 25-letni okres składkowy, którzy nie pobierali:

- renty z tytułu niezdolności do pracy;
- emerytury częściowej;
- emerytury pomostowej;
- świadczenia kompensacyjnego dla nauczycieli,
- emerytury wcześniejszej.

Szacunkowo można przyjąć (na podstawie dotychczasowych trendów), że z każdego rocznika przechodzących na emeryturę:

- ok. 2-3 tys. pobierało emeryturę pomostową;
- ok. 0,5 tys. pobierało świadczenie kompensacyjne.

Największą liczbą ubezpieczonych pobierających świadczenia przed osiągnięciem wieku emerytalnego są renciści pobierający świadczenie z tytułu niezdolności do pracy. Na podstawie danych z 2012 r. można przyjąć, że relacja nowoprzyznaczonych rent z tytułu niezdolności do pracy do nowoprzyznaczonych emerytur kształtuje się na poziomie ok. 40%, przy czym ok. 30% nowoprzyznaczonych rent z tytułu niezdolności do pracy dotyczy osób z okresem składkowym mniejszym niż 25 lat. W konsekwencji z dużym przybliżeniem można przyjąć, że zwiększenie o 25% podstawy obliczenia emerytur obejmie ok. 80%-85% świadczeń przyznawanych według tzw. nowych zasad dla osób urodzonych po 1948 r. Szacunkowy wzrost wydatków na emerytury z tytułu zwiększenia o 25% podstawy obliczania emerytury:

Rok	Wzrost wydatków w mld zł
2015	0,5
2016	1,0
2017	1,5
2018	2,2
2019	2,9
2020	3,7
2021	4,5
2022	5,3

2023	6,3
2024	7,3

Uwaga: powyższy wzrost nie uwzględnia ewentualnych zmian w wydatkach na inne świadczenia (np. renty z tytułu niezdolności do pracy), skutków podnoszenia wysokości emerytury do poziomu najniższego świadczenia. Powyższy skutek może ulec zmianie ze względu na trudności w wyszacowaniu liczby osób, które skorzystają z prawa do emerytury częściowej.

2.2 Umożliwienie przy wyliczeniu wysokości emerytury zastosowania tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny

Wartość dalszego trwania życia publikowana przez Główny Urząd Statystyczny w ostatnich latach ulega systematycznemu wydłużeniu. Wprowadzenie proponowanego w ustawie rozwiązania spowodowałoby więc stosowanie w mianowniku formuły obliczania wysokości emerytur z tzw. nowego systemu mniejszej wartości dalszego przewidywanego trwania życia dla osób w danym wieku, a w konsekwencji podniesienia wysokości emerytury.

Kształtowanie się dalszego trwania życia w kolejnych latach według komunikatów Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego:

Rok	Dla 65 lat		Dla 70 lat	
	W msc.	Dynamika	W msc.	Dynamika
2010	205		164,6	
2011	208,6	101,76%	168,1	102,13%
2012	211,8	101,53%	171,3	101,90%
2013	212,2	100,19%	171,7	100,23%
2014	213,3	100,52%	172,8	100,64%

Źródło: Komunikaty Prezesa GUS.

Jak widać z powyższej tablicy w ostatnich dwóch latach wzrost dalszego trwania życia uległ spowolnieniu w stosunku do poprzednich lat, jednakże w dalszym ciągu oznaczałby wzrost wysokości świadczenia o ok. 0,5% przy zastosowaniu tablic z poprzedniego roku. W przypadku osób, które przechodzą na emeryturę w wieku o 2 lub więcej później niż ustawowy wiek emerytalny oznaczałoby to odpowiednio wyższy wzrost.

Trudno jest oszacować jak będą się kształtowały wartości dalszego trwania życia w przyszłości ani jakie będą preferencje ubezpieczonych co do ewentualnego przedłużania aktywności zawodowej, stąd oszacowanie skutków finansowych dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tego tytułu jest utrudnione. Przyjmując jednak, że 10% nowych świadczeniobiorców przedłużałoby swoją aktywność zawodową o 1 rok przyjęcie tablic dalszego trwania życia z poprzedniego roku oznaczałoby wzrost wydatków na emerytury z FUS o **ok. 100 mln zł rocznie**.

2.3 Stosowanie przepisu art. 55, który umożliwi obliczenie emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, również do osób urodzonych przed 1949 r., które pobierały wcześniejszą emeryturę, z zastosowaniem zasady, że od podstawy obliczenia emerytury odejmowane są kwoty pobranych emerytur.

W projekcie proponuje się zmianę art. 55, która spowodowałaby, że prawo do obliczenia emerytury (przyznanej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego) z zastosowaniem nowych zasad wymiaru, miałby również ubezpieczony, który miał ustalone prawo do wcześniejszej emerytury. Jeżeli pobierał wcześniejszą emeryturę, to podstawa obliczania emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego byłaby pomniejszana o sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Zasada pomniejszania podstawy obliczenia emerytury byłaby analogiczna do zapisanej w art. 25 ust. 1 b, którą stosuje się do osób urodzonych po 1948 r.

Wysokość hipotetycznej emerytury na koniec grudnia 2015 r. dla osób, które od grudnia 2008r, pobierały emeryturę wcześniejszą (przyznaną w wieku 60 lat) oraz przeliczoną w wieku 67 lat. Osoby miały po 35 lat stażu pracy w momencie przejścia na emeryturę wcześniejszą oraz w dalszym ciągu pracowały osiągając wynagrodzenie jak poprzednio z tym, że dla 100% i 130% wysokość wypłacanej emerytury była zmniejszana o część socjalną.

Podstawa wymiaru świadczenia w % przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego	Emerytura według starych zasad w 2015r.	Emerytura kapitałowa w 2015 r.	Emerytura kapitałowa w 2015 r. po odliczeniu kwoty wypłat emerytur wcześniejszych z kapitału

70%	1842,50 zł	2488,70 zł	1629,05 zł
100%	2307,19 zł	3188,31 zł	2463,07 zł
130%	2771,89 zł	3887,92 zł	2949,58 zł

Z powyższej tabeli wynika, że obliczenie świadczenia ze „starego systemu” wg nowego systemu w momencie osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego byłoby opłacalne również dla osób zarabiających 70% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, pod warunkiem, że podstawa obliczenia emerytury wg nowych zasad nie była zmniejszona o kwotę wypłaconych wcześniej emerytur. W przypadku osób o podstawie wymiaru 100% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego emerytura obliczona wg nowych zasad, po zastosowaniu zmniejszenia o pobrane kwoty świadczenia byłaby o 156 zł wyższa od emerytury obliczonej wg starych zasad, a w przypadku osób z podstawą wymiaru 130% przeciętnego wynagrodzenia wzrost świadczenia wyniósłby 178 zł.

Ze względu na brak informacji o pracujących emerytach, ich wieku, wysokości podstaw wymiaru, wysokości świadczenia, otrzymywanych dochodach, nie jest możliwa do określenia liczba osób ani kwota zwiększonych wydatków z FUS na wypłatę wyższych emerytur obliczonych wg nowych zasad dla osób urodzonych przed 1949 r. Pewną informacją na ten temat, jednak obarczoną wieloma zastrzeżeniami, jest informacja o liczbie osób, którym zmniejszono wypłatę emerytury z tytułu osiągnięcia dochodów:

2011 r. – 27,2 tys

2012 r. – 11,4 tys

2013 r. – 10,4 tys

Przyjmując, że przeciętnie w 2015 r. byłoby takich osób 10 tys. o przeciętnych wysokościach podstaw wymiaru równych 100% przeciętnego wynagrodzenia, przyjęcie proponowanego rozwiązania spowodowałoby niewielki wzrost wydatków z FUS **rzędu 20 mln zł rocznie.**

2.4 Zaliczenie przy ustalaniu kapitału początkowego pełnego okresu nauki w szkole wyższej ubezpieczonym, wobec których ma obecnie zastosowanie ograniczenie z art. 5 ust. 2 ustawy

Rozwiązanie to dotyczy osoby, które studiowały przed 1999 r., a okres ich studiów przekraczałby 1/3 okresu składkowego i w konsekwencji nie byłyby zaliczane w całości lub części do okresów nieskładkowych przy obliczaniu kapitału początkowego. Przyjmując 4-letni okres studiów oraz przeciętną liczbę studentów studiów dziennych w latach 1980-1998

przy założeniu, że za okres studiów przyjmuje się podstawę w wysokości najniższego wynagrodzenia przyjęcie proponowanego rozwiązania spowodowałoby sumaryczny wzrost kapitału początkowego o ok. 600 mln zł (w warunkach 2014 r.). Odpowiadałoby to wzrostowi wypłat na emerytury o **ok. 34 mln zł rocznie** (w warunkach 2014 r.), z tym, że wypłaty te byłyby realizowane stopniowo od ok. 2025-2030 roku.

2.5 Zaliczenie przy ustalaniu kapitału początkowego okresu urlopu wychowawczego oraz pozostałych okresów, o których mowa jest w art. 7 pkt 5 ustawy, jako okresu składkowego.

Brak jest wystarczających informacji dotyczących liczby okresów urlopu wychowawczego zaliczonych do kapitału początkowego, które umożliwiłyby oszacowanie skutków finansowych wprowadzenia tego rozwiązania. Przyjmując liczbę urlopów wychowawczych z lat 1980-1998 przy założeniu, że za okres urlopu wychowawczego przyjmuje się podstawę w wysokości najniższego wynagrodzenia przyjęcie rozwiązania zmieniającego charakter urlopu wychowawczego z okresu nieskładkowego na okres składkowy spowodowałoby sumaryczny wzrost kapitału początkowego o ok. 400 mln zł (w warunkach 2014 r.). Odpowiadałoby to wzrostowi wypłat na emerytury o ok. 23 mln zł rocznie (w warunkach 2014 r.), Przyjęcie za podstawę przeciętnego wynagrodzenia składkowy spowodowałoby sumaryczny wzrost kapitału początkowego o ok. 900 mln zł (w warunkach 2014 r.). Odpowiadałoby to wzrostowi wypłat na emerytury o **ok. 51 mln zł rocznie** (w warunkach 2014 r.),

2.6 Umożliwienie ponownego przeliczenia emerytury u osób, wobec których zastosowanie miało ograniczenie wysokości podstawy emerytury do 250% przeciętnego wynagrodzenia.

Proponowane rozwiązanie dotyczyłoby osób, którym przyznano emeryturę przed 1 stycznia 1999 r. oraz które kontynuowały również przed tą datą zatrudnienie. Osoby, których zarobki przed 1999 r. kształtowały się na poziomie przekraczającym 250% przeciętnego wynagrodzenia, a nawet były na poziomie 400% czy 500% przeciętnego wynagrodzenia opłacały przed 1 stycznia 1999 r. składki od pełnego osiąganego wynagrodzenia, czyli składki pobierane od tych osób były wielokrotnie wyższe od przeciętnych składek. Jednak do obliczenia emerytury jest stosowane – także w przypadku tych osób – generalne ograniczenie, zgodnie z którym podstawa wymiaru emerytury nie może być wyższa niż 250% przeciętnego wynagrodzenia. Pułap podstawy wymiaru składek wynoszący w skali roku trzydziestokrotność prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, co stanowi 250 %

przeciętnego miesięcznego prognozowanego wynagrodzenia, został wprowadzony z dniem 1 stycznia 1999 r. Stąd też proponuje się uzupełnić istniejące rozwiązania o przepisy umożliwiające jednorazowe przeliczenie emerytury w przypadku osób, które osiągały stosunkowo wysokie zarobki (wskaźnik podstawy wymiaru na poziomie ponad 250%) i odprowadzały przed 1 stycznia 1999 r. wysokie składki emerytalne, z zastosowaniem obowiązującej w momencie przeliczenia świadczenia – kwoty bazowej. Ze względu na niski udział osób kontynuujących zatrudnienie i osiągających zarobki przekraczające powyższy pułap, **skutek finansowy** po stronie zwiększenia wydatków FUS **będzie znikomy**.

3. Wpływ ustawy na rynek pracy.

Proponowane rozwiązania mogą stanowić zachętę do kontynuowania aktywności zawodowej po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz do rehabilitacji zawodowej włącznie z przekwalifikowaniem w przypadku problemów zdrowotnych, które dotychczas realizowane były w formie renty z tytułu niezdolności do pracy. W konsekwencji proponowane rozwiązania powinny złagodzić przewidywane w najbliższej przyszłości braki na rynku pracy.

4. Wpływ ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ ustawy na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

W stosunku do projektu nie przeprowadzono konsultacji, o których mowa w art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu.